

Красимир Бачков

Докато пари

Когато моят бивш даскал Георги Димов веднъж ми каза, че да съм циганин не е нещастие, а възможност да усетя вкуса на живота по-добре от останалите, ми идваше да се изплюя на лъснатите му стари обувки, въпреки, че от всички учители, него уважавах най-много. Тогава разбира се, бях малък и през ум не ми минаваше, че може да е прав. Много трудно ми беше да преглътна сълзите и слюнката си, защото Димов ми подаваше половината от сандвича, който си бе купил от лавката за закуска. Всеки ден в голямото междучасие, повечето деца се юрваха с бесни викове към лавката, като се блъскаха и пререждаха, за да си купят закуска. Продавачката, леля Денка, приготвяше много вкусни „принцеси“ с кайма, малко запечен кашкавал отгоре и поръсени с мерудия, която ухаеше толкова апетитно, че макар да не исках, без да знам как, се отзовавах винаги до лавката, и гледах как другите деца ги хрускат лакомо и преглъщах. В джобовете ми по това време, много рядко се свъртаха стотинки. Бяхме три деца и със заплатата си на чистачка, майка ни отглеждаше трудно и с доста лишения. Баща си не помнех, защото малко преди да се родя, бе влязъл в затвора. Мама не обичаше да го споменава, защото бе извършил убийство.

Та, макар да ме бе срам, поех сандвича от Димов и без да му усещам вкуса, отхапах. Да преглътна обаче не можах. Димов ме потупа по врата и с присвити очи, шеговито подхвърли:

– Лапай момче, докато пари! После не е сладко!

Когато си различен от повечето хора и тая разлика не е в твоя полза, дори най-малката човешчина от някого, може да те трогне и да я запомниш за цял живот. Най-важното, което друг е правил за мен след майка ми, го стори пак Димов. Ако мога по някакъв начин да го почета като баща, бих го сторил. Само, че се съмнявам да му хареса. Той просто не ни обичаше нас циганите. Казваше, че сме като дивите животни и трудно се опитомяваме. Беше доста груб учител по трудово обучение, с някакво първично чувство за справедливост, което включваше дори и шамари, за особено провинилите се. Интересно, но никога никога не се оплака от него, независимо от възможността да го оставим без работа. В безумната държава в която живеехме, една жалба от някой ошамарен калпазанин, положително щеше да го изхвърли на улицата, защото нашите права на малцинство се защитаваха, за разлика от неговите. Предполагам, че изключителното му излъчване на мъж, в едно училище, пълно с истерични даскалицы и още двама даскалицы-мижигурки, го правеше нужен и дори обичан от повечето деца. Към мен той се отнасяше благосклонно, защото не крадах, не лъжех и общо взето няхах вкус към

насилието, което моите „братовчеди“ ежедневно проявяваха в една или друга форма.

Бях в седми клас, когато ликвидираха оркестрите в училище. Годи-ни наред, фанфарният и духовият оркестър, носеха слава и награди на училището ни, но добрият, кротък учител по музика почина и след него всичко се разтури. Учителките по музика идваха и си отиваха за по месец – два, повечето часове не ги карахме, а един ден в края на учебната година, видяхме как чистачките изхвърлиха в кофите за смет, част от бракуваните духови инструменти. Изглежда бе проведен търг, защото някои от учителите помъкнаха разни тръби, а огнярят, като мравка влачеща по-голямо от нея зърно, бе нарамил голямата фуния на баса. Бяха ни свършили часовете и аз мързеливо тътрех крака към къщи, когато видях Димов. Учителят бе спрял до оградата на училищният двор и се опитваше да свири на тромпет. Между краката стискаше куфарчето си, духаше, издул бузи в тромпета, а от него излизаха звуци, подобни на магарешки рев. Аз естествено се изхилих, а той бавно свали инструмента, изтри с носна кърпа зачервеното си от усилията лице и запита:

– А ти можеш ли я тая дяволия?

– Не! – признах, защото въпреки, че обичах музиката, никога не се бях докосвал до тромпет.

– Я пробвай! – подаде ми тръбата Димов – Вие всичките сте изкара-ли консерватория, преди да се научите да четете и пишете! /Имаше предвид нас – циганите/.

Боязливо поех инструмента и тогава за пръв път усетих специфич-ният му мирис. Долепих устни до мундшука и без да знам как, засвирих. Не, че беше нещо особено моята свирня, но имаше звук и когато натис-ках трите клавиша, се получаваше нещо като мелодия. Всичко ми идеше някъде отвътре и ми беше хубаво, хубаво! Когато спрях, Димов замис-лено се почеса по носа и ме упрекна:

– Защо излъга, че не можеш да свириш?

– Не мога, господине! – отвърнах, извънредно горд, от неговата оценка за свиренето ми.

– Честно?

– Честно, господине! Да пукна, ако лъжа!

Той се засмя и махна с ръка:

– Остави това, ами слушай какво ще ти кажа!

Аз го гледах, изпълнен с някакво особено приятно предчувствие. Той се намръщи и продължи:

– Купих я тая тръба почти без пари, ей тъй за забавление! Само, че

съм доста стар и доста бял, за да се науча да свиря сносно. Като гледам, на теб Господ е наспорил достатъчно, за да свириш поне като Гъмзата от „Шоуто на Слави“! Вярно ли е?

Аз мълчах и стисках тропета, а сърцето ми пърхаше като врабче в гърдите.

– Ако ти подаря тая тръба, ще ми обещаеш ли нещо?

– Да, господине! – едва успях да промълвя аз.

– Значи така! Ще направим един пазар с тебе сега! Аз ти подарявам тръбата, а ти обещавах да завършиш средно образование! Става ли?

– Да, господине! – отвръщам и съм тъй изтръпнал от щастие, че и космонавт да бе поискал да стана, пак щях да отвърна положително.

– А догодина, като свършиш осми клас, ще изкараш едно парче специално за мене, нали?

– Дадено, господине! И две ще изкарам даже!

– Сега от тука до в къщи свири, да не изпуснеш тръпката! Всичко е вкусно, докато пари, момче!

Той си взе куфарчето под мишница и си тръгна. За да не го разочаровам, веднага надух тръбата. Без да се обръща, Димов помахаш одобрително с ръка. Така започнах да свиря на тропет!

В края на май, следващата година, устройох такава серенада под балкона на учителя си, че се показаха всичките му съседни ръкопляскаха, сякаш им плащаха за това. За втори път му направих серенада, като завърших техникума по автотранспорт. Тогава комшиите му ме караха да свиря почти до сутринта. Направих го с кеф, защото си струваше. Сега съм за трети път под балкона му, но стискам тропета под мишница и не смея да прекрача входа на кооперацията. Страх ме е да видя угаснала последната му усмивка. Някакъв брадясал мъж обаче ме позна и ме хвана под ръка:

– Хайде, момче! Ела да си вземеш сбогом, а после на гробищата, като свърши всичко, ще му посвириш за последно! А?

Аз кимнах и се качихме по стълбите. Сред многото хора, в една от стаите на апартамента му, съзрях кафяво боядисаният евтин ковчег. Някъде нагоре се белеше лицето му, заградено от есенни цветя, а отдолу светеха лъснати старите му обувки. Приближих се, целунах скръстените ръце и се оттеглих в най-далечният ъгъл. Двама-трима души нещо ми говореха, нещо ме питаха, но не ги чувах и не исках да им отговарям. След час бяхме на гробището, а там е спокойно и тихо като в катедрала. Когато останаха само десетина души, вдигнах тропета. По някое време в училище, ни разправяха една история за Орфей, който с песните си

можел да съживява и мъртвите. Аз не съм Орфей, но отвътре така ме бе напушило, че ако не засвирех, щях да полудея. Моят най-добър другар тромпета, заплака за моят най-добър учител Георги Димов, а аз се опитах да изпея мъката си, както се опитваше учителят да ми сочи щастие-то в живота. Карах с цяла душа, докато ми páри!

КРАЙ

© 2006 Красимир Бачков

Източник: Авторът

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3084>]